

zaniklé osady Bystřec u Jedovnic, kde byly zkoumány usedlosti VI a VII včetně řady hospodářských budov. Zmínil se také o archeologickém výzkumu zaniklé osady Chroustov u Rosic, jež byla zničena až v období třicetileté války, ale situace zde byla komplikována neodborně vedenými, amatérskými pracemi z počátku století. Hostitelskou organizaci zastupoval J. Unger s příspěvkem o výzkumu zaniklé středověké vsi Divice u Brumovic. Bylo tam odkryto sídlo drobného feudála typu „motte“ a dvě církevní stavby, postavené na téměř místě, chronologicky na sebe navazující. Další referát přednesl J. Svoboda z Archeologického ústavu ČSAV v Brně, a to o nových výzkumech na Stránské skále, v Moravském krasu i v dalekém Egyptě (Abúsír) v rámci spolupráce s Egyptologickým ústavem UK v Praze. L. Galuška z prehistorického oddělení Moravského muzea v Brně stručně shrnul výsledky výzkumné sezóny 1987 ve Starém Městě v tratích „Na dědině“ a „Za radnicí II“.

V odpoledních hodinách pokračovalo jednání zprávou P. Košťuřika (Filozofická fakulta UJEP v Brně) o postupu terénních akcí v Těšeticích u Znojma (řešení otázky neolitického opevňovacího systému, nálezy dvou hrobů a podélného domu kultury s lineární keramikou). Tématikou záchranných výzkumů na vodním díle Nové Mlýny se zabýval I. Rakovský z Archeologického ústavu ČSAV v Brně; r. 1987 šlo zejména o odkrývání slovanského sídliště 6.—8. století (včetně nálezů pražského typu). Další nálezy věteřovské kultury a kultury s vypíchanou keramikou pocházejí ze záchranných akcí v Šakvicích a Bulharech, kde o objevech kultury zvoncovitých pohárů informoval P. Dvořák (rovněž z Archeologického ústavu ČSAV v Brně). A. Štrof podal fundovaný výklad o pokračování výzkumu lokality s velatickou kulturou v Těšanech, o záchranných pracích v Uničově a především na polykulturním Hradisku u Svitávky. Na jeho zprávu o tamním pravěkém vývoji navázal R. Procházka příspěvkem ke hradištnímu a středověkému období této lokality a dále se zaměřil na své záchranné akce v historickém jádru Brna — minoritský klášter, Kozí ulice, nejnověji Josefská ulice. Stručně se zmínil o archeologických akcích Č. Stani v Přerově v areálu kostela sv. Jiří. D. Kaliszová ze Slovákého muzea v Uherském Hradišti podala informaci o výzkumech na ostrově Sv. Jiří, při nichž byl sledován směr původního koryta ramene řeky Moravy a byla odkryta kamenná destrukce hradištního období s vestavěnou středověkou pecí. Blok referátů uzavřela P. Horálková (pracovnice Archeologického ústavu ČSAV v Brně) zprávou o záchranných akcích v okolí Brna (např. Brno-Horní Heršpice se se stopami laténského osídlení).

Přínosem těchto každoročních schůzek moravských archeologů je především vzájemné seznámení s novými výsledky uplynulé archeologické sezóny a informace o práci archeologických pracovišť v jednotlivých regionech na poli záchranných a předstihových terénních výzkumů.

ZDENKA MĚCHUROVÁ

IX. seminář »Zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami«

Zasedání se konalo dne 7. dubna 1987 v Technickém muzeu v Brně a sledována zde byla problematika v širokém spektru od pravěku až po novověk. Seminář byl rozdělen do několika bloků, z nichž první se týkal sklářské výroby. Odezněly zde příspěvky J. Kavána o výzkumu sklářských hutí 16.—18. století

v Jizerských horách, E. Černé o odkryvech skláren ze 14. století na lokalitách Moldava I, II a Jilmová v Krušných horách a na ně navázal F. Gabriel společně s M. Gelnarem, kteří seznámili přítomné s vyhledáváním sklářských dílen v oblasti Lužických hor a Děčínských stěn, včetně metodiky prospekce.

Další blok referátů byl zaměřen na problematiku železářství, kde metalografické rozborů v rámci všech příspěvků vypracoval K. Stránský. Středověku se týkalo sdělení L. Konečného, jenž ve spolupráci s výše jmenovaným badatelem studoval nálezy strusek 2. poloviny 13. století z hradu Bukova (okr. Žďár nad Sáz.). K. Stránský, R. Stránská a Z. Winkler informovali přítomné o lokalizaci Nesměřského hamru z 15.—16. století, který se nacházel nedaleko od Velkého Meziříčí (okr. Žďár nad Sáz.), a spolu s J. Mertou zpracoval K. Stránský rozborů železných strusek z tzv. Šlakhamru mezi Žďárem nad Sázavou a Přibyslaví. Závěr tohoto bloku představovala informace Z. Rasla, jenž upozornil na velké množství chyb, omylů a nedopatření, týkajících se středověké zámečnické produkce, v nedávno vyšlé publikaci Dějiny hmotné kultury I (1—2), Praha 1985.

Řada referátů se týkala problematiky těžby a získávání rudných surovin. Z nich J. Frohlich a J. Michálek hovořili o výsledcích terénního průzkumu a evidenci rýžovišť zlata na okrese Prachatice. R. Vermouzek informoval o dolování na Tišnovsku a J. Vosáhlo seznámil účastníky semináře s průzkumem horních děl v okolí Jihlavy a Třeště, kde se dolovalo ve 13.—14. a pak i v 16.—18. století. Na závěr popsal F. Gabriel nález pravděpodobně vápenické pece na lokalitě Kyjov (okr. Děčín) a R. Krajíc se zabýval výzkumem cihlářské dílny v Sezimově Ústí, zaniklé po přepadu města husity a jeho spálení 30. března 1420.

Již tradiční seminář opět přispěl k výměně informací o nejnovějších výzkumech v oblasti tzv. industriální archeologie a rozšíření našich poznatků o středověkých technických památkách, výrobních postupech i samotné materiální kultuře.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

Umění a technika

Ve dnech 19.—21. listopadu 1987 se uskutečnilo ve Štětíně zasedání věnované problematice vztahu umění a techniky. Z referátů, jež mohou znamenat i přínos pro bádání o materiální kultuře středověku, upozorňujeme na příspěvky prof. dr. J. A. Miłobędzkiho o materiálu, technice a formě v dřevěné architektuře, dále prof. dr. J. Białoostockiho „Příroda — umění — technika“, vystoupení mgr. M. Kilarškiho o významu zdobených kamenických článků při formování středověkého architektonického detailu a rozsáhlý blok přednášek nazvaný „Dějiny umění a počítače“ (doc. hab. J. Ostrowski, mgr. K. Zawiasa-Staniszevska, mgr. K. Sukiennik, dr. K. Mardoń a dr. E. Śnieżyńska-Stolot) přínosný zejména z hlediska rozvoje nových moderních metod výzkumu.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ